

—
Верховний
Суд

Аналіз здійснення правосуддя
Касаційним кримінальним судом
у складі Верховного Суду
у 2021 році

З М І С Т

1. Загальні показники руху процесуальних звернень і справ у кримінальному судочинстві та про адміністративні правопорушення у місцевих і апеляційних загальних судах, Вищому антикорупційному суді , Верховному Суді
2. Рух процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ) у Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду
3. Структура розглянутих Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ)
4. Передача Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду кримінальних проваджень на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду
5. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах)
 - 5.1. Результати касаційного перегляду рішень судів першої інстанції
 - 5.2. Результати касаційного перегляду рішень судів апеляційної інстанції
 - 5.3. Підстави скасування судових рішень у касаційному порядку
 - 5.4. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) за розділами Особливої частини Кримінального кодексу України
 - 5.5. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях про кримінальні правопорушення, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 Кримінального кодексу України, а також статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2, 206-2, 209, 211, 366-1 Кримінального кодексу України
 - 5.6. Результати касаційного перегляду рішень Вищого антикорупційного суду
 - 5.7. Результати касаційного перегляду виправдувальних вироків у кримінальних провадженнях (справах)
 - 5.8. Показники здійснення правосуддя за результати касаційного розгляду інших процесуальних звернень та кримінальних проваджень (справ)

АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ У 2021 РОЦІ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ РУХУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І СПРАВ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ТА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У МІСЦЕВИХ І АПЕЛЯЦІЙНИХ ЗАГАЛЬНИХ СУДАХ, ВИЩОМУ АНТИКОРУПЦІЙНОМУ СУДІ, ВЕРХОВНОМУ СУДІ

Найменування респондента	№ з/п	Перебувало на розгляді			у тому числі надійшло на розгляд		
		2020	2021	Динаміка %	2020	2021	Динаміка %
Місцеві загальні суди (усього), із них:	1	1 968 073	2 059 314	4,6	1 784 730	1 857 664	4,1
кримінальне судочинство	2	1 059 321	1 079 113	1,9	931 513	947 148	1,7
про адміністративні правопорушення	3	908 752	980 201	7,9	853 217	910 516	6,7
Апеляційні загальні суди (усього), із них:	4	282 064	278 724	-1,2	270 011	264 061	-2,2
кримінальне судочинство	5	253 168	247 224	-2,3	243 238	236 117	-2,9
про адміністративні правопорушення	6	28 896	31 500	9,0	26 773	27 944	4,4
Вищий антикорупційний суд	7	12 496	10 126	-19,0	11 977	9 736	-18,7
Касаційний кримінальний суд у складі ВС (усього), із них:	8	14 488	13 381	-7,6	9 630	9 468	-1,7
кримінальне судочинство	9	14 263	13 165	-7,7	9 405	9 253	-1,6
про адміністративні правопорушення	10	225	216	-4,0	225	215	-4,4
Велика Палата Верховного Суду	11	108	250	у 2,3 р.	98	245	у 2,5 р.
УСЬОГО	12	2 277 229	2 361 795	3,7	2 076 446	2 141 174	3,1

Упродовж 2021 року згідно з даними статистичних звітів Державної судової адміністрації України¹, Вищого антикорупційного суду² та Верховного Суду³ на розгляд до загальних місцевих і апеляційних судів, Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду усього надійшло 2 млн 141 тис. [2 млн 76 тис.]⁴ справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з 2020 роком на **3,1 %** більше; із них справ і матеріалів:

¹ Статистичні звіти за формами № 1-мзс «Звіт місцевих загальних судів про розгляд судових справ» та № 2-азс «Звіт апеляційних судів про розгляд судових справ».

² Статистичні звіти за формами № 1-о ВАКС «Звіт Вищого антикорупційного суду про оперативність розгляду матеріалів» та № 2-о АП ВАКС «Звіт апеляційної палати Вищого антикорупційного суду про розгляд судових справ».

³ Статистичні звіти за формами № 2-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Великою Палатою Верховного Суду» та № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

⁴ Тут і далі у квадратних дужках наведено відповідні дані за 2020 рік.

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

- кримінального судочинства – 1 млн 202 тис. [1 млн 196 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 939 тис. [880 тис.].

У тому числі до **місцевих загальних судів** на розгляд **надійшло** усього **1 млн 858 тис.** [1 млн 785 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **4,1 %** більше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 947 тис. [932 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 911 тис. [853 тис.].

Зокрема у провадженні **слідчих суддів** під час досудового розслідування перебувало **741 тис.** [711 тис.] клопотань слідчих, прокурорів щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження, що на **4,3 %** більше, із яких **720 тис.** надійшло на розгляд протягом 2021 року. Слідчі судді розглянули **720 тис.** [688 тис.] клопотань (**97,2 %** [96,8 %] від тих, що перебували на розгляді), із яких задоволено **548 тис.**, або **76,1 %** [75,7 %] від кількості розглянутих.

Показник **середньої кількості надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення** у розрахунку на одного працюючого суддю **місцевого загального суду** у 2021 році становив **618** [578].

Протягом 2021 року дещо зменшилася кількість фактів **відкладення розгляду** кримінальних проваджень (справ) місцевими загальними судами – **502 тис.** [518 тис.], що на **3,1 %** менше. До тривалого перебування справ на розгляді місцевих загальних судів, як і в попередні роки, призводила неявка у судові засідання учасників кримінального провадження. Так, **через неприбуття (неявку) обвинувачених (підсудних), свідків, захисників, прокурорів та інших учасників процесу** зафіксовано **159 тис.** [156 тис.] фактів відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ); їх частка від загальної кількості фактів відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ) протягом року дещо збільшилась – **31,6 %** [30,1 %].

Із них через **неприбуття (неявку)**:

- обвинуваченого (підсудного) – майже **90 тис.** [90 тис.];
- свідків чи потерпілих – **36 тис.** [35 тис.];
- захисника – **14,5 тис.** [12,3 тис.];
- прокурора – **7 тис.** [7,6 тис.].

Через **нездійснення доставки до суду обвинуваченого (підсудного), який тримається під вартою**, відкладено розгляд у **7,3 тис.** [8,5 тис.] справах, що менше на **15 %**.

До **апеляційних загальних судів** на розгляд **надійшло** усього **264 тис.** [270 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **2,2 %** менше, ніж у попередньому році. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 236 тис. [243 тис.];

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

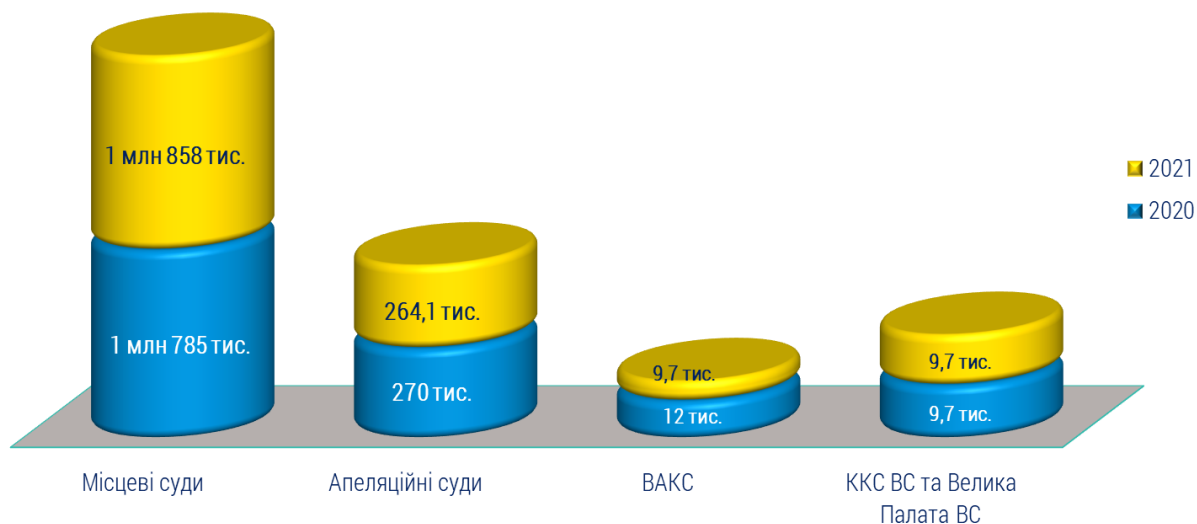
– про адміністративні правопорушення – 28 тис. [27 тис.].

Показник середньої кількості надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у розрахунку на одного працюючого суддю апеляційного загального суду у 2021 році становив 478 [435].

До Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС) усього надійшло майже 10 тис. [12 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, із них на розгляд слідчих суддів – 8,6 тис. [10,8 тис.] клопотань, скарг, заяв щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження під час досудового розслідування.

До Верховного Суду усього надійшло 9 713 [9 728] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 0,2 % менше, із них до Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (далі ККС ВС) – 9 468 [9 630], Великої Палати Верховного Суду – 245 [98] процесуальних звернень кримінального судочинства.

Надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у 2020-2021 роках

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік справ і матеріалів, упродовж 2021 року на розгляді загальних місцевих, апеляційних судів, ВАКС та Верховного Суду усього перебувало 2 млн 362 тис. [2 млн 277 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з 2020 роком на 3,7 % більше; із них справ і матеріалів:

– кримінального судочинства – 1 млн 350 тис. [1 млн 339 тис.];

– про адміністративні правопорушення – 1 млн 12 тис. [938 тис.].

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

У тому числі на розгляді **місцевих загальних судів** усього перебувало **2 млн 59 тис.** [1 млн 968 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **4,6 %** більше. Із них справ і матеріалів:

- *кримінального судочинства* – **1 млн 79 тис.** [1 млн 59 тис.];
- *про адміністративні правопорушення* – **980 тис.** [909 тис.].

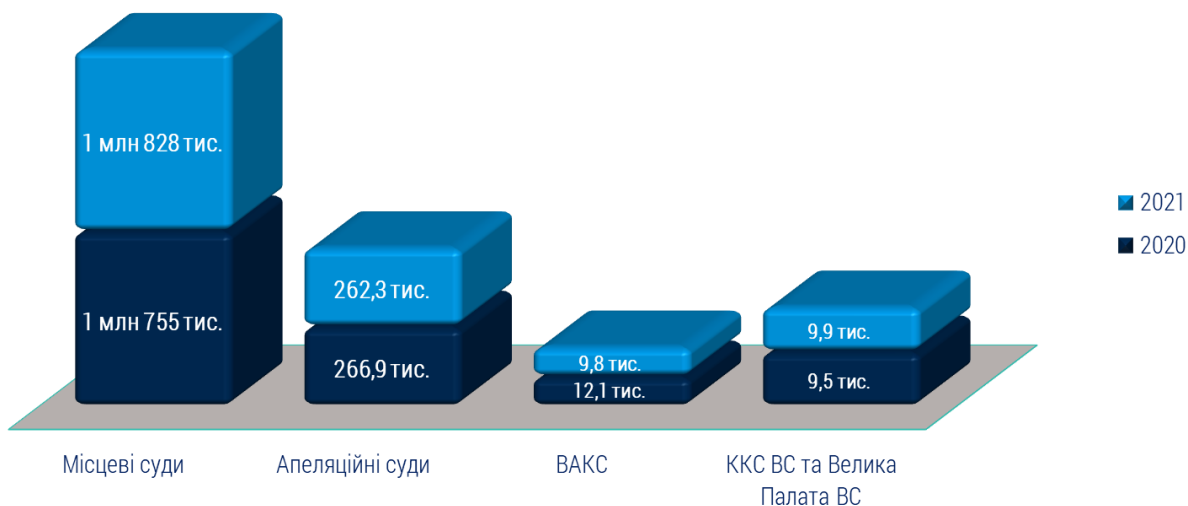
На розгляді **апеляційних загальних судів** усього перебувало **279 тис.** [282 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **1,2 %** менше, ніж у попередньому році. Із них справ і матеріалів:

- *кримінального судочинства* – **247 тис.** [253 тис.];
- *про адміністративні правопорушення* – **32 тис.** [29 тис.].

На розгляді **ВАКС** усього перебувало **10,1 тис.** [12,5 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, що на **19 %** менше.

На розгляді **Верховного Суду** усього перебувало **13 631** [14 596] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **6,6 %** менше. Із них на розгляді ККС ВС – **13 381** [14 488] процесуальних звернень і кримінальних проваджень, **Великої Палати Верховного Суду** – **250** [108].

Розгляд справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у 2020-2021 роках

Протягом 2021 року **розглянуто** усього **2 млн 110 тис.** [2 млн 43 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з попереднім роком на **3,3 %** більше; із них справ і матеріалів:

- *кримінального судочинства* – **1 млн 200 тис.** [1 млн 184 тис.];
- *про адміністративні правопорушення* – **911 тис.** [859 тис.].

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

У тому числі **місцеві загальні суди** по першій інстанції усього **розглянули 1 млн 828 тис.** [1 млн 755 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **4,2 %** більше. Із них справ і матеріалів:

- *кримінального судочинства* – **945 тис.** [921 тис.];
- *про адміністративні правопорушення* – **883 тис.** [833 тис.].

Апеляційні загальні суди за апеляціями та апеляційними скаргами **розглянули** усього **262 тис.** [267 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **1,7 %** менше. Із них справ і матеріалів:

- *кримінального судочинства* – **235 тис.** [242 тис.];
- *про адміністративні правопорушення* – **28 тис.** [25 тис.].

ВАКС усього **розглянув 9,8 тис.** [12,1 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, що на **19,1 %** менше.

Верховний Суд усього **розглянув 9 862** [9 454] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що більше на **4,3 %** порівняно з 2020 роком. У тому числі ККС ВС – **9 622** [9 359], що на **2,8 %** більше, **Велика Палата Верховного Суду** – **240** [95], що у **2,5** рази більше порівняно з 2020 роком.

Найменування респондента	№ з/п	Розглянуто		
		2020	2021	Динаміка %
Місцеві загальні суди (усього), із них:	1	1 754 680	1 828 254	4,2
кримінальне судочинство	2	921 296	945 395	2,6
про адміністративні правопорушення	3	833 384	882 859	5,9
Апеляційні загальні суди (усього), із них:	4	266 911	262 289	-1,7
кримінальне судочинство	5	241 700	234 692	-2,9
про адміністративні правопорушення	6	25 211	27 597	9,5
Вищий антикорупційний суд	7	12 099	9 784	-19,1
Касаційний кримінальний суд у складі ВС (усього), із них:	8	9 359	9 622	2,8
кримінальне судочинство	9	9 135	9 407	3,0
про адміністративні правопорушення	10	224	215	-4,0
Велика Палата Верховного Суду	11	95	240	у 2,5 р.
УСЬОГО	12	2 043 144	2 110 189	3,3

Протягом 2021 року на **8,4 %** збільшилася кількість осіб, стосовно яких в апеляційному порядку скасовано і змінено вироки місцевих загальних судів, – **6,2 тис.** [5,7 тис.]; проте їх частка від кількості осіб, щодо яких ухвалено вироки місцевими загальними судами, залишилася на рівні попереднього року і становила

7,8 % [7,7 %]. Усього в апеляційному порядку упродовж минулого року скасовано та змінено вироків та ухвал місцевих загальних судів щодо **14,7 тис. [14,3 тис.]** осіб (більше на **2,7 %**).

У касаційному порядку скасовано і змінено судові рішення у кримінальних провадженнях (справах) стосовно **1 174 [1 188]** осіб (менше на **1,2 %**). Із них у касаційному порядку скасовано і змінено саме *вироки* місцевих та апеляційних загальних судів стосовно **500 [511]** осіб; у тому числі *скасовано* – стосовно **327 [358]** осіб, *змінено* – щодо **173 [153]** осіб.

На **4,7 %** збільшилася кількість осіб, щодо яких в апеляційному порядку скасовано та змінено постанови, винесені місцевими загальними судами у справах про адміністративні правопорушення, – **6,9 тис. [6,7 тис.]**. Проте їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких місцевими загальними судами винесено постанови у справах про адміністративні правопорушення, залишилася на рівні попереднього року – **1 % [1 %]**.

У режимі відеоконференції судове провадження у загальних місцевих та апеляційних судах здійснювалось у **25 тис. [27 тис.]** кримінальних провадженнях (справах); із фіксуванням судового процесу **технічними засобами** розглянуто **380 тис. [410 тис.]** кримінальних проваджень (справ).

ККС ВС у режимі відеоконференції розглянув **2 260 [1 323]** кримінальних проваджень (справ).

2. РУХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ) У КАСАЦІЙНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ СУДІ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ

До ККС ВС протягом 2021 року на розгляд **надійшло 9 468 [9 630]** процесуальних звернень (касаційних скарг, подань, клопотань, заяв) та кримінальних проваджень (справ), що на **1,7 %** менше порівняно з 2020 роком.

Із загальної кількості процесуальних звернень, що надійшли на розгляд до ККС ВС, касаційні скарги на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції у кримінальних провадженнях (справах) становили майже **81,6 % [73,8 %]**, або **7 728 [7 107]**.

На **36,8 %** зменшилася кількість подань, клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого – **1 394 [2 207]**; їх частка у структурі процесуальних звернень, що надійшли до ККС ВС, також зменшилася – **14,7 % [22,9 %]**.

Проте на **44 %** збільшилася у структурі надходження кількість заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами – **131 [91]**.

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

На **4,4 %** менше порівняно з 2020 роком надійшло на розгляд до ККС ВС процесуальних звернень у справах про адміністративні правопорушення – 215 [225], із них подань про визначення підсудності – 8 [11].

Показник **середньої кількості надходження процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС⁵ у 2021 році дещо збільшився і становив **278** [268].

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік касаційних скарг, подань, клопотань, заяв і кримінальних проваджень (справ), у ККС ВС протягом 2021 року усього **перебувало** на розгляді **13 381** [14 488] процесуальних звернень та кримінальних проваджень, що на **7,6 %** менше, ніж у 2020 році.

Із них касаційні скарги у кримінальних провадженнях (справах) на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції становили **86,9 %** [82,5 %] серед загальної кількості процесуальних звернень, що перебували на розгляді ККС ВС, або **11 626** [11 951], що на **2,7 %** менше.

Частка клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого становила **10,5 %** [15,3 %], або **1 402** [2 217].

Показник **середньої кількості процесуальних звернень і кримінальних проваджень, що перебували на розгляді**, у розрахунку на одного суддю ККС ВС у 2021 році становив **394** [402].

⁵ Показник навантаження (тут і далі) розраховано із урахуванням середньої кількості суддів, які здійснювали правосуддя у ККС ВС у 2021 році.

3. СТРУКТУРА РОЗГЛЯНУТИХ КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

У 2021 році суддями ККС ВС розглянуто усього 9 622 [9 359] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (без урахування касаційних скарг, провадження в яких відкрито), що більше на 2,8 % порівняно з попереднім роком, або 71,9 % [64,6 %] від кількості тих, що перебували на розгляді упродовж року.

Структура розглянутих ККС ВС процесуальних звернень і кримінальних проваджень:

- *касаційні скарги, кримінальні провадження* – 82 % від загальної кількості розглянутих, або 7 894 [6 850], що на 15,2 % більше;
- *подання, клопотання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого* – 14,5 %, або 1 399 [2 209], що на 36,7 % менше;
- *процесуальні звернення у справах про адміністративні правопорушення* – 2,2 %, або 215 [224];
- *заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами* – 1,2 %, або 114 [76], що на 50 % більше.

Структура розглянутих ККС ВС процесуальних звернень і кримінальних проваджень

Із загальної кількості розглянутих у 2021 році процесуальних звернень майже кожне четверте процесуальне звернення повернуто або визнано таким, що не підлягає розгляду з урахуванням вимог статті 383 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року, – 2 581 [1 828], або 26,8 % [19,5 %] від розглянутих, що на 41,2 % більше порівняно з 2020 роком.

На **9,4 %** більше постановлено ухвал **про відмову у відкритті касаційного провадження** – **2 866** [2 620], або **29,8 %** [28 %] від кількості розглянутих (кожне третє розглянуте процесуальне звернення). Із них **61,7 %** [60,7 %] становили ухвали з **мотивованими відмовами** у відкритті касаційного провадження – **1 768** [1 590].

Кожне четверте процесуальне звернення із загальної кількості тих, що перебували на розгляді, **залишено без руху** і встановлено необхідний строк для усунення недоліків – **3 029** [2 747], що на **10,3 %** більше.

Відкрито касаційне провадження у 3 436 [2 950] касаційних скаргах і заявах про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами (на **16,5 %** більше), або **25,7 %** [24,5 %] від кількості касаційних скарг, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, що перебували на розгляді.

На **15,6 %** менше **розглянуто по суті** процесуальних звернень і кримінальних проваджень – **4 056** [4 804], їх частка також зменшилась і становила **42,2 %** [51,3 %] від загальної кількості розглянутих упродовж 2021 року.

Із них за касаційними скаргами на судові рішення **розглянуто по суті та здійснено перегляд рішень суду першої або апеляційної інстанції у 2 666** [2 595] кримінальних провадженнях (справах), що на **2,7 %** більше.

Закрито касаційне провадження відповідно до положень статті 432 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) у **119** [107] касаційних скаргах (на **11,2 %** більше).

Протягом 2021 року постановлено **102** [74] ухвали про задоволення або відмову у задоволенні заяви **про відвід (самовідвід) судді**, що становило **1,1 %** [0,8 %] від загальної кількості розглянутих процесуальних звернень. Із них про задоволення заяви винесено **46** ухвал (**45,1 %** [63,5 %] від кількості розглянутих).

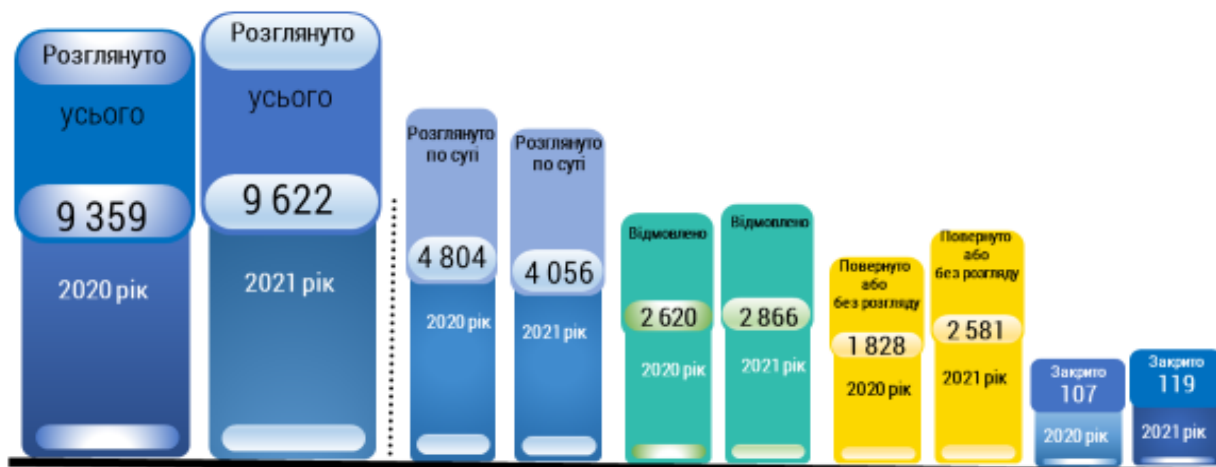
Протягом минулого року за результатами розгляду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ) суддями ККС ВС усього ухвалено **18 842** судових рішень.

Показник **середньої кількості розглянутих процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС у 2021 році збільшився і становив **283** [260].

Станом на 31 грудня 2021 року **нерозглянутими** залишилися **17,2 %** [27 %] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (із урахуванням касаційних скарг, провадження в яких відкрито, але розгляд на кінець року не здійснено; залишених без руху процесуальних звернень, які подано без додержання передбачених статтею 427 КПК вимог та в яких встановлено необхідний строк для усунення недоліків; касаційних скарг і кримінальних проваджень (справ), які було передано у 2017 році з Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, але розгляд не відбувся через те, що учасники судового

провадження перебувають на окупованих територіях АР Крим, Донецької та Луганської областей).

Результати розгляду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ)

4. ПЕРЕДАЧА КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ НА РОЗГЛЯД ПАЛАТИ, ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ АБО ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ

Відповідно до статті 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України, який забезпечує сталість та єдність судової практики у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом. Так, для забезпечення єдності судової практики у визначених КПК випадках кримінальне провадження у касаційному порядку розглядається судовою палатою ККС ВС, об'єднаною палатою ККС ВС або Великою Палатою Верховного Суду.

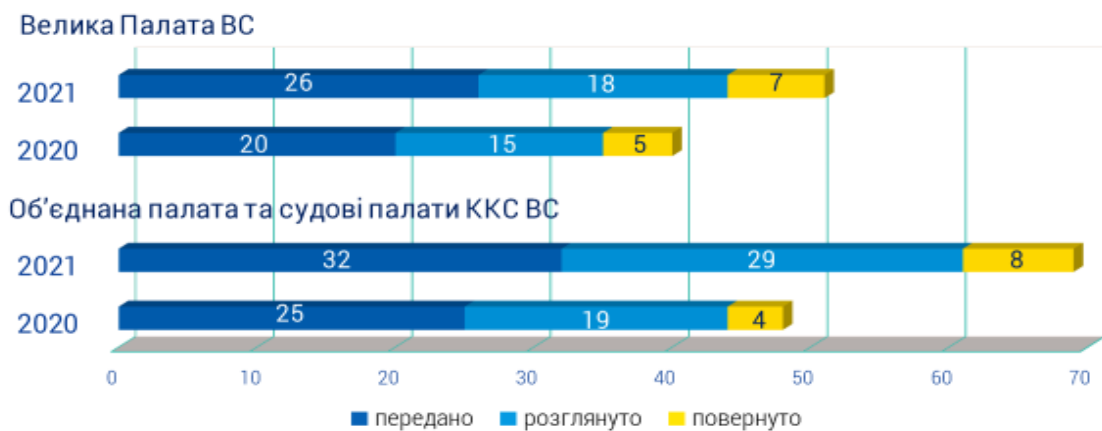
У 2021 році у порядку частини першої статті 434¹ КПК на розгляд **Першої судової палати ККС ВС** передано 2 кримінальних провадження, **Третью судової палати ККС ВС** – 1 кримінальне провадження. Усього на розгляді палат перебувало 9 [9] кримінальних проваджень. Із них по суті розглянуто 7 [3], або 77,8 % [33,3 %].

На розгляд **об'єднаної палати ККС ВС** у порядку частини другої статті 434¹ КПК передано 29 [19] кримінальних проваджень. Усього на розгляді об'єднаної палати ККС ВС перебувало 36 [27] кримінальних проваджень. Із них розглянуто 22 [16] кримінальних проваджень (61,1 %). Об'єднаною палатою ККС ВС на розгляд колегій суддів для прийняття рішення по суті повернуто 8 [4] кримінальних проваджень (22,2 %).

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

На розгляд Великої Палати Верховного Суду у порядку статті 434¹ КПК передано: кримінальних проваджень – 6 [6], заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами – 19 [14], заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами – 1. Усього на розгляді перебувало 27 [21] кримінальних проваджень та заяв, переданих ККС ВС. Великою Палатою Верховного Суду усього розглянуто 18 [15] кримінальних проваджень та заяв; повернуто на розгляд колегій суддів ККС ВС – 7 [5], із них саме кримінальних проваджень – 4 [5].

Передача кримінальних проваджень на розгляд палат ККС ВС, об'єднаної палати ККС ВС та Великої Палати ВС

5. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ)

У 2021 році за касаційними скаргами на судові рішення на **2,7 %** більше розглянуто по суті кримінальних проваджень (справ) – **2 666** [2 595] стосовно **2 959** [2 937] осіб, що також більше на **0,7 %**.

Закрито касаційне провадження у **119** [107] касаційних скаргах відповідно до положень статті 432 КПК (більше на **11,2 %**).

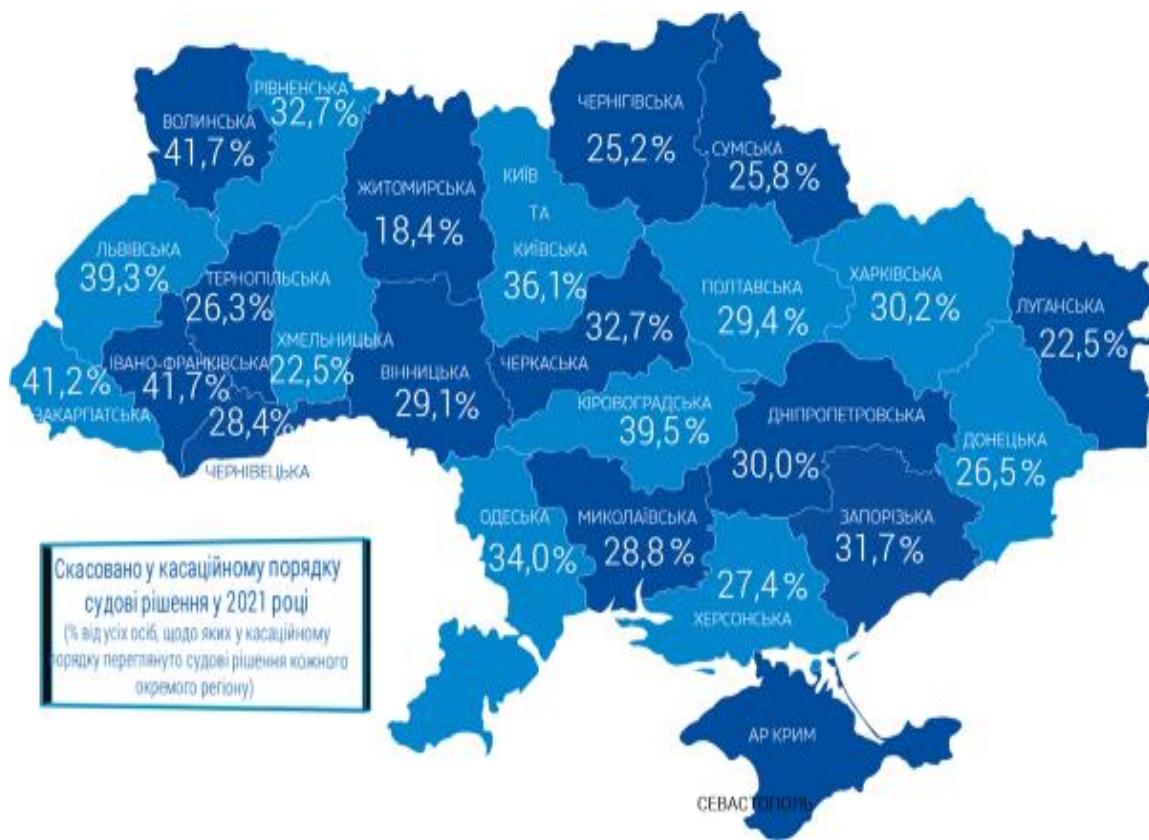
Статтею 435 КПК передбачено право суду касаційної інстанції ухвалити судові рішення за результатами **письмового провадження**, якщо всі учасники процесу заявили клопотання про здійснення провадження за їх відсутності. Упродовж 2021 року касаційний перегляд рішень місцевих та апеляційних загальних судів було здійснено в усному провадженні за участю сторін кримінального провадження та інших учасників судового провадження. Клопотань від учасників судового провадження про здійснення провадження за їх відсутності не надходило.

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судові рішення **залишено без зміни** у **1 614** [1 547] кримінальних провадженнях (на **4,3 %** більше) стосовно **1 785** [1 749] осіб. Їх частка від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку (без урахування тих, касаційне провадження в яких закрито), збільшилась і становила **60,5 %** [59,6 %].

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення **скасовано** у **831** [844] кримінальному провадженні (менше на **1,5 %**) стосовно **932** [963] осіб, або **31,2 %** [32,5 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб⁶, стосовно яких скасовано судові рішення, зафіксовано в судах областей: *Волинської* – 41,7 % (скасовано 53 судових рішення із 127 переглянутих у касаційному порядку), *Івано-Франківської* – 41,7 % (20 із 48), *Закарпатської* – 41,2 % (14 із 34), *Кіровоградської* – 39,5 % (30 із 76), *Львівської* – 39,3 % (59 із 150), *Київської та міста Києва* – 36,1 % (169 із 468); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: *Житомирської* – 18,4 % (14 із 76), *Луганської* – 22,5 % (9 із 40), *Хмельницької* – 22,5 % (23 із 102), *Чернігівської* – 25,2 % (35 із 139) та *Сумської* – 25,8 % (8 із 31).

⁶ Від кількості осіб, стосовно яких переглянуто судові рішення кожного окремого регіону.

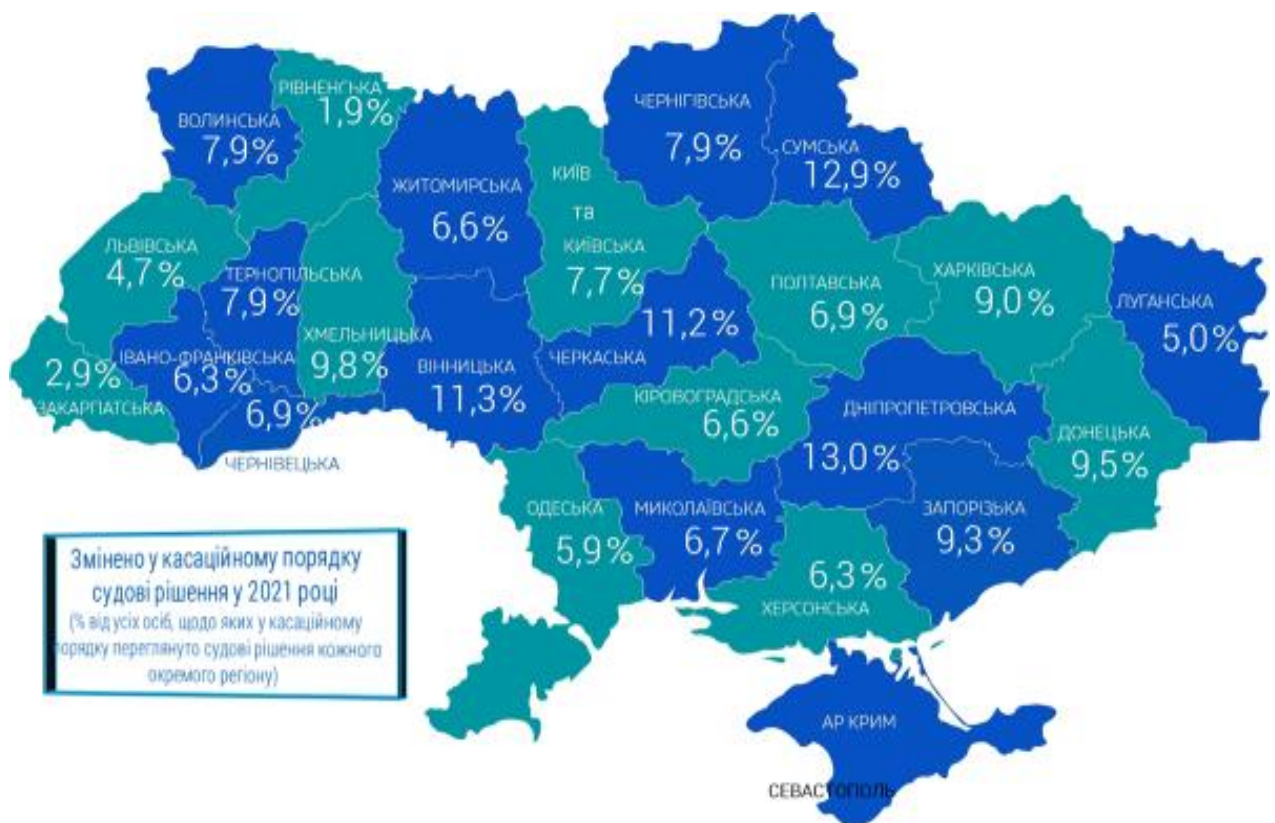
Із загальної кількості скасованих судових рішень у 22 [13] провадженнях стосовно 22 [16] осіб судові рішення скасовано із закриттям кримінального провадження. Їх частка від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень збільшилась і становила 2,6 % [1,5 %]. Із них через відсутність в діянні складу кримінального правопорушення (пункт 2 частини першої статті 284 КПК) скасовано судові рішення із закриттям кримінального провадження стосовно 8 осіб (36,4 %); у зв'язку з невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді і вичерпано можливості їх отримати (пункт 3 частини першої статті 284 КПК) – щодо 5 осіб (22,7 %).

Судове рішення скасовано із призначенням нового розгляду у 809 [831] кримінальних провадженнях (на 2,6 % менше) стосовно 910 [947] осіб, або 97,4 % [98,5 %] від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень, у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – у 70 [65] кримінальних провадженнях стосовно 80 [82] осіб, у суді апеляційної інстанції – у 739 [766] кримінальних провадженнях стосовно 830 [865] осіб.

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

Судове рішення **змінено** у 221 [204] кримінальному провадженні, що на **8,3 %** більше, стосовно 242 [225] осіб, або **8,3 %** [7,9 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких *змінено судові рішення*, зафіксовано в судах областей: *Дніпропетровської* – 13 % (змінено 30 судових рішень із 230 переглянутих у касаційному порядку), *Сумської* – 12,9 % (4 із 31), *Вінницької* – 11,3 % (16 із 141), *Черкаської* – 11,2 % (11 із 98); найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: *Рівненської* – 1,9 % (1 із 52), *Закарпатської* – 2,9 % (1 із 34) та *Львівської* – 4,7 % (7 із 150).

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях у кримінальних провадженнях у 2020–2021 роках (за кількістю осіб)

№ з/п	Найменування областей (регіонів)	Загальна кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість осіб, щодо яких судові рішення:											
				скасовано				змінено				скасовано та змінено РАЗОМ			
		РОКИ		РОКИ				РОКИ				РОКИ			
		2020	2021	2020		2021		2020		2021		2020		2021	
		абс.	ПІТОМА ВАГА, % *	абс.	ПІТОМА ВАГА, % *	абс.	ПІТОМА ВАГА, % *	абс.	ПІТОМА ВАГА, % *	абс.	ПІТОМА ВАГА, % *	абс.	ПІТОМА ВАГА, % *		
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	АР Крим	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2	Вінницька	144	141	51	35,4	41	29,1	23	16,0	16	11,3	74	51,4	57	40,4
3	Волинська	90	127	31	34,4	53	41,7	2	2,2	10	7,9	33	36,7	63	49,6
4	Дніпропетровська	233	230	66	28,3	69	30,0	32	13,7	30	13,0	98	42,1	99	43,0
5	Донецька	151	189	41	27,2	50	26,5	23	15,2	18	9,5	64	42,4	68	36,0
6	Житомирська	81	76	19	23,5	14	18,4	6	7,4	5	6,6	25	30,9	19	25,0
7	Закарпатська	41	34	22	53,7	14	41,2	2	4,9	1	2,9	24	58,5	15	44,1
8	Запорізька	177	161	37	20,9	51	31,7	8	4,5	15	9,3	45	25,4	66	41,0
9	Івано-Франківська	50	48	13	26,0	20	41,7	3	6,0	3	6,3	16	32,0	23	47,9
10	Київська та м. Київ	499	468	176	35,3	169	36,1	30	6,0	36	7,7	206	41,3	205	43,8
11	Кіровоградська	63	76	25	39,7	30	39,5	5	7,9	5	6,6	30	47,6	35	46,1
12	Луганська	54	40	17	31,5	9	22,5	3	5,6	2	5,0	20	37,0	11	27,5
13	Львівська	147	150	59	40,1	59	39,3	9	6,1	7	4,7	68	46,3	66	44,0
14	Миколаївська	123	104	44	35,8	30	28,8	8	6,5	7	6,7	52	42,3	37	35,6
15	Одеська	124	153	62	50,0	52	34,0	6	4,8	9	5,9	68	54,8	61	39,9
16	Полтавська	98	102	21	21,4	30	29,4	10	10,2	7	6,9	31	31,6	37	36,3
17	Рівненська	55	52	21	38,2	17	32,7	0	0,0	1	1,9	21	38,2	18	34,6
18	Сумська	69	31	18	26,1	8	25,8	8	11,6	4	12,9	26	37,7	12	38,7
19	Тернопільська	38	38	5	13,2	10	26,3	1	2,6	3	7,9	6	15,8	13	34,2
20	Харківська	179	189	69	38,5	57	30,2	11	6,1	17	9,0	80	44,7	74	39,2
21	Херсонська	86	95	16	18,6	26	27,4	10	11,6	6	6,3	26	30,2	32	33,7
22	Хмельницька	82	102	27	32,9	23	22,5	7	8,5	10	9,8	34	41,5	33	32,4
23	Черкаська	85	98	24	28,2	32	32,7	6	7,1	11	11,2	30	35,3	43	43,9
24	Чернівецька	103	116	40	38,8	33	28,4	2	1,9	8	6,9	42	40,8	41	35,3
25	Чернігівська	165	139	59	35,8	35	25,2	10	6,1	11	7,9	69	41,8	46	33,1
26	м. Севастополь	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
27	УСЬОГО	2 937	2 959	963	32,8	932	31,5	225	7,7	242	8,2	1 188	40,4	1 174	39,7

* Пітома вага від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку, %

5.1. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

У касаційному порядку протягом 2021 року стосовно 1 340 [1 305] осіб переглянуто рішення судів першої інстанції, що на 2,7 % більше порівняно з 2020 роком. Їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку перевірено судові рішення, дещо збільшилась і становила 45,3 % [44,4 %].

За результатами перегляду касаційну скаргу задоволено та судове рішення суду першої інстанції скасовано стосовно 303 [330] осіб; їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто залишені без зміни в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції, становила 22,6 % [25,3 %].

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб⁷, стосовно яких скасовано рішення суду першої інстанції, зафіксовано в судах областей: *Львівської* – 31,9 % (скасовано 22 судових рішення із 69 переглянутих у касаційному порядку), *Черкаської* – 30,4 % (17 із 56), *Закарпатської* – 30 % (6 із 20), *Київської* – 28,7 % (56 із 195), *Чернівецької* – 27,8 % (15 із 54); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: *Миколаївської* – 8,3 % (4 із 48) та *Волинської* – 9,4 % (3 із 32).

Змінено судове рішення суду першої інстанції стосовно 123 [111] осіб, що на 10,8 % більше, або 9,2 % [8,5 %] від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто рішення суду першої інстанції.

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких змінено судові рішення суду першої інстанції, зафіксовано в судах областей: *Запорізької* – 15,4 % (змінено 10 судових рішень із 65 переглянутих у касаційному порядку), *Донецької* – 12,5 % (9 із 72), *Сумської* – 11,8 % (2 із 17), *Дніпропетровської* – 11,7 % (13 із 111); найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: *Львівської* – 4,3 % (3 із 69), *Закарпатської* – 5 % (1 із 20) та *Рівненської* – 5 % (1 із 20). У касаційному порядку

⁷ Від кількості осіб, стосовно яких переглянуто рішення суду першої інстанції кожного окремого регіону.

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

за результатами розгляду касаційних скарг не було змінено жодного рішення суду першої інстанції, ухваленого місцевими загальними судами *Луганської* області.

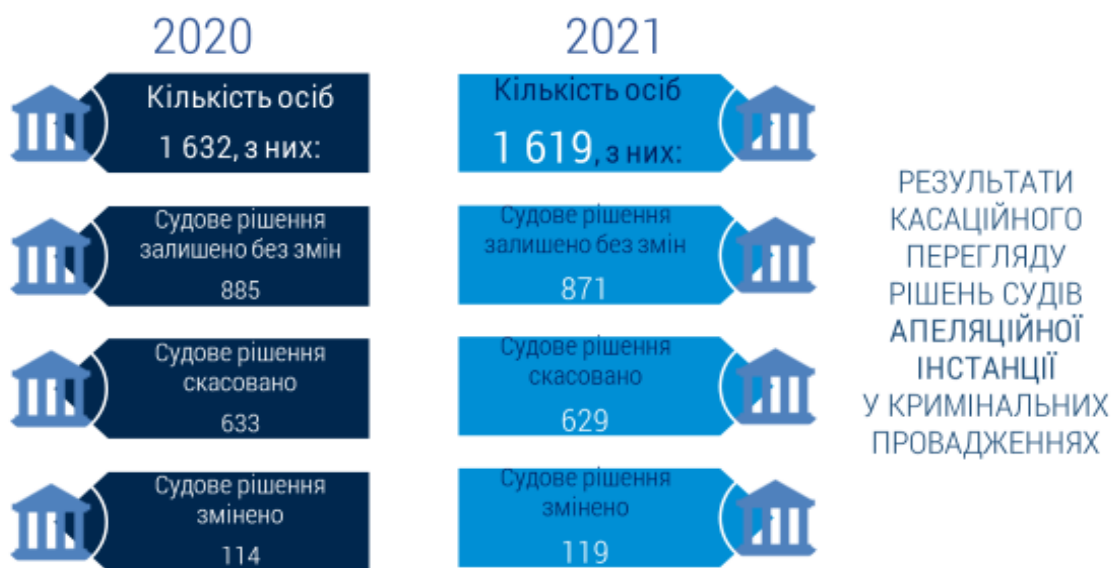
Кількість осіб, стосовно яких у задоволенні касаційної скарги відмовлено та судові рішення суду першої інстанції **залишено без змін**, становила **914** [864], що на **5,8 %** більше. Їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто рішення суду першої інстанції, також збільшилася – **68,2 %** [66,2 %].

Результати касаційного перегляду рішень судів першої інстанції у кримінальних провадженнях у 2020–2021 роках (за кількістю осіб)

№ з/п	Найменування областей (регіонів)	Кількість рішень судів першої інстанції, переглянутих у касаційному порядку		Кількість осіб, щодо яких рішення судів першої інстанції:											
		РОКИ		скасовано				змінено				скасовано та змінено РАЗОМ			
		2020	2021	РОКИ		РОКИ		РОКИ		РОКИ		РОКИ		РОКИ	
				абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	АР Крим	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2	Вінницька	58	51	15	25,9	10	19,6	12	20,7	3	5,9	27	46,6	13	25,5
3	Волинська	19	32	2	10,5	3	9,4	0	–	2	6,3	2	10,5	5	15,6
4	Дніпропетровська	122	111	27	22,1	24	21,6	19	15,6	13	11,7	46	37,7	37	33,3
5	Донецька	55	72	7	12,7	15	20,8	8	14,5	9	12,5	15	27,3	24	33,3
6	Житомирська	52	41	10	19,2	7	17,1	4	7,7	3	7,3	14	26,9	10	24,4
7	Закарпатська	23	20	10	43,5	6	30,0	1	4,3	1	5,0	11	47,8	7	35,0
8	Запорізька	68	65	13	19,1	13	20,0	4	5,9	10	15,4	17	25,0	23	35,4
9	Івано-Франківська	21	21	6	28,6	3	14,3	1	4,8	2	9,5	7	33,3	5	23,8
10	Київська та м. Київ	205	195	52	25,4	56	28,7	11	5,4	20	10,3	63	30,7	76	39,0
11	Кіровоградська	31	43	8	25,8	11	25,6	4	12,9	3	7,0	12	38,7	14	32,6
12	Луганська	27	14	9	33,3	2	14,3	1	3,7	0	–	10	37,0	2	14,3
13	Львівська	60	69	19	31,7	22	31,9	5	8,3	3	4,3	24	40,0	25	36,2
14	Миколаївська	37	48	8	21,6	4	8,3	4	10,8	5	10,4	12	32,4	9	18,8
15	Одеська	36	66	16	44,4	17	25,8	3	8,3	5	7,6	19	52,8	22	33,3
16	Полтавська	48	63	10	20,8	15	23,8	6	12,5	4	6,3	16	33,3	19	30,2
17	Рівненська	32	20	8	25,0	4	20,0	0	–	1	5,0	8	25,0	5	25,0
18	Сумська	43	17	9	20,9	3	17,6	5	11,6	2	11,8	14	32,6	5	29,4
19	Тернопільська	26	16	1	3,8	3	18,8	0	–	1	6,3	1	3,8	4	25,0
20	Харківська	62	82	18	29,0	18	22,0	5	8,1	9	11,0	23	37,1	27	32,9
21	Херсонська	37	46	7	18,9	7	15,2	3	8,1	5	10,9	10	27,0	12	26,1
22	Хмельницька	37	59	5	13,5	12	20,3	2	5,4	5	8,5	7	18,9	17	28,8
23	Черкаська	62	56	19	30,6	17	30,4	5	8,1	5	8,9	24	38,7	22	39,3
24	Чернівецька	47	54	22	46,8	15	27,8	1	2,1	4	7,4	23	48,9	19	35,2
25	Чернігівська	97	79	29	29,9	16	20,3	7	7,2	8	10,1	36	37,1	24	30,4
26	м. Севастополь	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
27	УСЬОГО	1 305	1 340	330	25,3	303	22,6	111	8,5	123	9,2	441	33,8	426	31,8

* Питома вага від загальної кількості рішень судів першої інстанції, переглянутих у касаційному порядку, %

5.2. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ СУДІВ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ

У касаційному порядку протягом 2021 року переглянуто рішення судів апеляційної інстанції стосовно 1 619 [1 632] осіб, що на 0,8 % менше порівняно з 2020 роком. Їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку перевірено судові рішення, також дещо зменшилась і становила 54,7 % [55,6 %].

За результати перегляду касаційну скаргу задоволено та судове рішення суду апеляційної інстанції скасовано стосовно 629 [633] осіб; їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто змінені або скасовані в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції, залишилася майже на рівні попереднього року – 38,9 % [38,8 %].

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб⁸, стосовно яких скасовано судові рішення суду апеляційної інстанції, зафіксовано в судах областей: Івано-Франківської – 63 % (скасовано 17 судових рішень із 27 переглянутих у касаційному порядку), Кіровоградської – 57,6 % (19 із 33), Закарпатської – 57,1 % (8 із 14) та Волинської – 52,6 % (50 із 95); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: Житомирської – 20 % (7 із 35), Хмельницької – 25,6 % (11 із 43) та Луганської – 26,9 % (7 із 26).

Змінено судові рішення стосовно 119 [114] осіб, або 7,4 % [7 %] від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто рішення суду апеляційної інстанції.

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких змінено судові рішення суду апеляційної інстанції, зафіксовано в судах областей: Вінницької – 14,4 % (змінено 13 судових рішень із 90 переглянутих у касаційному порядку), Дніпропетровської –

⁸ від кількості осіб, стосовно яких переглянуто рішення суду апеляційної інстанції кожного окремого регіону

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у 2021 році

14,3 % (17 із 119), Сумської – 14,3 % (2 із 14) та Черкаської – 14,3 % (6 із 42); найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: Херсонської – 2 % (1 із 49), Миколаївської – 3,6 % (2 із 56) та Івано-Франківської – 3,7 % (1 із 27).

У касаційному порядку за результатами розгляду касаційних скарг не було змінено жодного рішення Закарпатського та Рівненського апеляційних судів.

Кількість осіб, щодо яких у задоволенні касаційної скарги відмовлено та судові рішення залишено без змін, становила 871 [885]; їх частка також зменшилася – 53,8 % [54,2 %] від тих осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто рішення суду апеляційної інстанції.

Результати касаційного перегляду рішень суду апеляційної інстанції у кримінальних провадженнях у 2020–2021 роках (за кількістю осіб)

№ з/п	Найменування областей (регіонів)	Кількість рішень судів апеляційної інстанції, переглянутих у касаційному порядку		Кількість осіб, щодо яких рішення судів апеляційної інстанції:											
				скасовано				змінено				скасовано та змінено РАЗОМ			
		РОКИ		РОКИ				РОКИ				РОКИ			
		2020	2021	2020		2021		2020		2021		2020		2021	
		абс.	питома вага, %*	абс.	питома вага, %*	абс.	питома вага, %*	абс.	питома вага, %*	абс.	питома вага, %*	абс.	питома вага, %*		
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	АР Крим	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2	Вінницька	86	90	36	41,9	31	34,4	11	12,8	13	14,4	47	54,7	44	48,9
3	Волинська	71	95	29	40,8	50	52,6	2	2,8	8	8,4	31	43,7	58	61,1
4	Дніпропетровська	111	119	39	35,1	45	37,8	13	11,7	17	14,3	52	46,8	62	52,1
5	Донецька	96	117	34	35,4	35	29,9	15	15,6	9	7,7	49	51,0	44	37,6
6	Житомирська	29	35	9	31,0	7	20,0	2	6,9	2	5,7	11	37,9	9	25,7
7	Закарпатська	18	14	12	66,7	8	57,1	1	5,6	0	–	13	72,2	8	57,1
8	Запорізька	109	96	24	22,0	38	39,6	4	3,7	5	5,2	28	25,7	43	44,8
9	Івано-Франківська	29	27	7	24,1	17	63,0	2	6,9	1	3,7	9	31,0	18	66,7
10	Київська та м. Київ	294	273	124	42,2	113	41,4	19	6,5	16	5,9	143	48,6	129	47,3
11	Кіровоградська	32	33	17	53,1	19	57,6	1	3,1	2	6,1	18	56,3	21	63,6
12	Луганська	27	26	8	29,6	7	26,9	2	7,4	2	7,7	10	37,0	9	34,6
13	Львівська	87	81	40	46,0	37	45,7	4	4,6	4	4,9	44	50,6	41	50,6
14	Миколаївська	86	56	36	41,9	26	46,4	4	4,7	2	3,6	40	46,5	28	50,0
15	Одеська	88	87	46	52,3	35	40,2	3	3,4	4	4,6	49	55,7	39	44,8
16	Полтавська	50	39	11	22,0	15	38,5	4	8,0	3	7,7	15	30,0	18	46,2
17	Рівненська	23	32	13	56,5	13	40,6	0	–	0	–	13	56,5	13	40,6
18	Сумська	26	14	9	34,6	5	35,7	3	11,5	2	14,3	12	46,2	7	50,0
19	Тернопільська	12	22	4	33,3	7	31,8	1	8,3	2	9,1	5	41,7	9	40,9
20	Харківська	117	107	51	43,6	39	36,4	6	5,1	8	7,5	57	48,7	47	43,9
21	Херсонська	49	49	9	18,4	19	38,8	7	14,3	1	2,0	16	32,7	20	40,8
22	Хмельницька	45	43	22	48,9	11	25,6	5	11,1	5	11,6	27	60,0	16	37,2
23	Черкаська	23	42	5	21,7	15	35,7	1	4,3	6	14,3	6	26,1	21	50,0
24	Чернівецька	56	62	18	32,1	18	29,0	1	1,8	4	6,5	19	33,9	22	35,5
25	Чернігівська	68	60	30	44,1	19	31,7	3	4,4	3	5,0	33	48,5	22	36,7
26	м. Севастополь	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
27	УСЬОГО	1 632	1 619	633	38,8	629	38,9	114	7,0	119	7,4	747	45,8	748	46,2

* Питома вага від загальної кількості рішень судів апеляційної інстанції, переглянутих у касаційному порядку, %

5.3. ПІДСТАВИ СКАСУВАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ

Найчастіше підставою для скасування судових рішень у касаційному порядку були **істотні порушення вимог кримінального процесуального закону (ст. 412 КПК України)**. Так, упродовж 2021 року скасовано судові рішення стосовно **776 [818]** осіб, що на **5,1 %** менше. Їх частка порівняно з попереднім роком також зменшилася до **83,3 % [84,9 %]** у загальній кількості осіб, щодо яких судові рішення скасовано у касаційному порядку.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з істотними порушеннями вимог кримінального процесуального закону (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: *Закарпатської* – 100 % (14 із 14 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Чернівецької* – 93,9 % (31 із 33), *Житомирської* – 92,9 % (13 із 14), *Херсонської* – 92,3 % (24 із 26), *Черкаської* – 90,6 % (29 із 32) та *Тернопільської* – 90 % (9 із 10); найменший відсоток спостерігався в судах *Івано-Франківської* області – 65 % (13 із 20).

Проте у 2021 році на **20 %** збільшилася кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку скасовано судові рішення через **неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 413 КПК України)**. Так, судові рішення скасовано стосовно **120 [100]** осіб; їх частка також збільшилася до **12,9 % [10,4 %]** серед загальної кількості осіб, щодо яких скасовано судові рішення.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: *Івано-Франківської* – 25 % (5 із 20 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Полтавської* – 23,3 % (7 із 30), *Волинської* – 20,8 % (11 із 53), *Донецької* – 20 % (10 із 50) та *Запорізької* – 19,6 % (10 із 51); найменший відсоток спостерігався в судах областей: *Чернігівської* – 5,7 % (2 із 35), *Житомирської* – 7,1 % (1 із 14) та *Херсонської* – 7,7 % (2 із 26). Із цієї підстави не було жодного скасованого у касаційному порядку рішення, ухваленого судами *Закарпатської, Тернопільської та Чернівецької областей*.

У зв'язку з **невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (ст. 414 КПК України)** за результатами касаційного перегляду судові рішення скасовано стосовно **23 [26]** осіб, або **2,5 % [2,7 %]**.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (за кількістю осіб) відмічався в судах *Сумської області* – 12,5 % (1 із 8 скасованих судових рішень у касаційному порядку); найменший відсоток спостерігався в судах *Київської області та міста Києва* – 0,6 % (1 із 169). Із цієї підстави не було жодного скасованого у касаційному порядку рішення, ухваленого судами *Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської та Чернівецької областей*.

5.4. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ) ЗА РОЗДІЛАМИ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

№ з/п	Розділи Кримінального кодексу України	Статті КК України	Кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення		Відсоток, % від загальної кількості осіб стосовно яких переглянуто судові рішення	
			2020	2021	2020	2021
1	ЗАГАЛОМ ОСІБ, ІЗ НИХ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ:		2 937	2 959	x	x
2	проти основ національної безпеки України	(109–114 ¹)	14	11	0,5	0,4
3	проти життя та здоров'я особи	(115–145)	589	648	20,1	21,9
4	проти волі, честі та гідності особи	(146–151)	9	12	0,3	0,4
5	проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	(152–156)	34	48	1,2	1,6
6	проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	(157–184)	19	21	0,6	0,7
7	проти власності	(185–198)	970	896	33,0	30,3
8	у сфері господарської діяльності	(199–233)	51	66	1,7	2,2
9	проти довкілля	(236–254)	12	17	0,4	0,6
10	проти громадської безпеки	(255–270 ¹)	66	45	2,2	1,5
11	проти безпеки виробництва	(271–275)	3	10	0,1	0,3
12	проти безпеки руху та експлуатації транспорту	(276–292)	312	374	10,6	12,6
13	проти громадського порядку та моральності	(293–304)	69	90	2,3	3,0
14	у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	(305–327)	225	236	7,7	8,0
15	у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	(328–337)	3	6	0,1	0,2
16	проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян	(338–360)	76	70	2,6	2,4
17	у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	(361–363 ¹)	6	4	0,2	0,1
18	у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	(364–370)	251	247	8,5	8,3
19	проти правосуддя	(371–400 ¹)	35	35	1,2	1,2
20	проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)	(402–435)	4	11	0,1	0,4
21	проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	(436–447)	2	0	0,1	–
22	за Кримінальним кодексом України 1960 року	–	11	17	0,4	0,6
23	<i>касаційні скарги на ухвали апеляційних судів про відмову у відкритті апеляційного провадження, на відмову у поновленні строку на апеляційне оскарження та ін.</i>	–	176	95	6,0	3,2

5.5. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТАТТЯМИ 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ СТАТТЯМИ 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2, 206-2, 209, 211, 366-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ У 2020–2021 РОКАХ

№ з/п	РОКИ	Кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення (корупційні кримінальні правопорушення)							
		Загальна кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку, із них:	у задоволенні скарги відмовлено та судові рішення залишено без змін	скаргу задоволено та судові рішення змінено	скаргу задоволено та судові рішення скасовано (усього), у тому числі:	із закриттям провадження у справі	з направленням справи на новий розгляд, із них:	у суд першої інстанції	у суд апеляційної інстанції
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1	2020	320	179	8	133	0	133	16	117
2	2021	301	156	24	121	5	116	9	107

Протягом 2021 року у касаційному порядку переглянуто судові рішення у кримінальних провадженнях **про корупційні кримінальні правопорушення** стосовно **301** [320] особи, або **10,2 %** [10,9 %] від загальної кількості осіб, щодо яких переглянуто судові рішення у касаційному порядку упродовж минулого року.

За результатами розгляду касаційних скарг судові рішення *залишено без зміни* щодо **156** [179] осіб, або **51,8 %** [55,9 %] від кількості осіб, судові рішення стосовно яких у справах зазначеної категорії переглянуто у касаційному порядку.

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення *скасовано* щодо **121** [133] особи, або **40,2 %** [41,6 %]. У тому числі *із закриттям провадження* – стосовно **5** [0] осіб; *із призначенням нового розгляду у суді апеляційної інстанції* – стосовно **107** [117] осіб, *у суді першої інстанції* – щодо **9** [16] осіб.

Змінено судові рішення щодо **24** [8] осіб, або **8 %** [2,5 %].

5.6. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ У 2021 РОЦІ

№ з/п	РОКИ	Кримінальні провадження за касаційними скаргами на судові рішення у кримінальних провадженнях, ухвалені Вищим антикорупційним судом					
		Розглянуто по суті (усього), із них:	судове рішення залишено без змін	судове рішення змінено	судове рішення скасовано (усього), у тому числі:	із закриттям провадження у справі	із направленням на новий розгляд до Апеляційної палати ВАКС
А	Б	1	2	3	4	5	6
1	2020	10	2	0	8	0	8
2	2021	15	9	1	5	3	2

Упродовж 2021 року у касаційному порядку переглянуто судові рішення у кримінальних провадженнях, **ухвалені Вищим антикорупційним судом**.

Так, колегією суддів Третьої судової палати ККС ВС за касаційними скаргами усього розглянуто **15** [10] кримінальних проваджень.

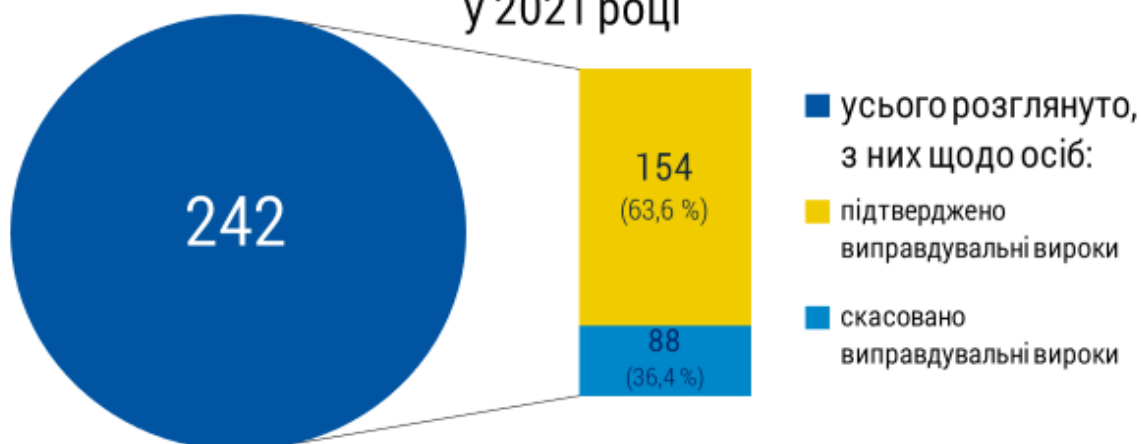
За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судове рішення *залишено без зміни* у **9** [2] кримінальних провадженнях, або **60 %** [20 %] від загальної кількості переглянутих у касаційному порядку кримінальних проваджень, судові рішення в яких ухвалені ВАКС.

Касаційну скаргу задоволено та судове рішення *скасовано* у **5** [8] кримінальних провадженнях, або **33,3 %** [80 %]. Із загальної кількості скасованих судових рішень у **3** [0] провадженнях судові рішення *скасовано із закриттям кримінального провадження* (**60 %** від загальної кількості скасованих). Судове рішення *скасовано із направленням на новий розгляд до Апеляційної палати ВАКС* – у **2** кримінальних провадженнях (**40 %**).

5.7. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ ВИПРАВДУВАЛЬНИХ ВИРОКІВ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ)

У 2021 році у касаційному порядку перевірено ухвалені загальними судами **виправдувальні вироки** у кримінальних провадженнях (справах) стосовно **242** [171] осіб. За результатами касаційного розгляду виправдувальні вироки залишено без зміни стосовно **154** [135] осіб, або **63,6 %** [78,9 %] від переглянутих. Стосовно **88** [36] осіб виправдувальні вироки скасовано із призначенням нового розгляду, що становило **36,4 %** [21,1 %] від переглянутих виправдувальних вироків.

Результати касаційного розгляду
виправдувальних вироків загальних судів
у 2021 році

5.8. ПОКАЗНИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КАСАЦІЙНОГО РОЗГЛЯДУ ІНШИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ ТА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

Зокрема, упродовж 2021 року за результатами касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) звільнено з-під варті 55 [33] осіб, що на 66,7 % більше порівняно з попереднім роком.

У касаційному порядку перевірено судові рішення щодо 71 [52] неповнолітньої особи (на 36,5 % більше). Із них судові рішення загальних судів залишено без зміни стосовно 48 [34] неповнолітніх осіб, або 67,6 % [65,4 %] від кількості переглянутих судових рішень у кримінальних провадженнях цієї категорії.

Судові рішення скасовано стосовно 16 [12] підлітків, або 22,5 % [23,1 %] від кількості переглянутих; у тому числі із направленням справи на новий судовий розгляд – щодо 3 [2] осіб, на новий апеляційний розгляд – щодо 13 [10] осіб. Змінено судові рішення стосовно 7 [6] неповнолітніх осіб, або 9,9 % [11,5 %].

На 35,3 % зменшилася порівняно з 2020 роком кількість осіб, стосовно яких перевірено судові рішення, ухвалені у кримінальних провадженнях (справах) про вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій – 11 [17]. За результатами касаційного розгляду скасовано судові рішення щодо 8 [14] осіб, або 72,7 % [82,4 %] від кількості переглянутих судових рішень цієї категорії; у тому числі з направленням справи на новий судовий розгляд – 0 [4] осіб; на новий апеляційний розгляд – щодо 8 [10] осіб. Судові

рішення загальних судів залишено *без зміни* стосовно 2 [3] осіб, або 18,2 % [17,6 %]. *Змінено* судові рішення стосовно 1 [0] особи, або 9,1 %.

Кількість засуджених за **вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів**, щодо яких судові рішення було переглянуто у касаційному порядку, становила 1 748 [1 770] осіб; їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення, – 59,1 % [60,3 %], або майже кожна друга особа. Із них 538 [547] осіб було засуджено за вчинення особливо тяжких злочинів (майже кожний шостий).

На 8,6 % менше у касаційному порядку перевірено вироки у кримінальних провадженнях (справах) стосовно осіб, **засуджених до довічного позбавлення волі** за умисне вбивство за обтяжуючих обставин, – 32 [35] осіб. За результатами касаційного розгляду вирок залишено *без зміни* стосовно 30 [28] осіб, або 93,8 % [80 %]. Вирок *скасовано* щодо 1 [7] особи, або 3,1 % [20 %]. Стосовно 1 особи (3,1 %) вирок *змінено*, дії засудженого перекваліфіковано на частину 2 статті 121 Кримінального кодексу України та призначено покарання у виді позбавлення волі на певний строк.

У 2021 році на розгляді ККС ВС перебувало 137 [95] заяв про перегляд судових рішень за **нововиявленими або виключними обставинами**, що на 44,2 % більше. За результатами їх розгляду було повернуто або постановлено ухвалу про відмову у відкритті кримінального провадження за 113 [74] заявами, або 82,5 % [77,9 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. На розгляд Великої Палати Верховного Суду передано 19 [12] заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами та 1 [1] заяву про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. ККС ВС здійснено перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами за 1 [2] заявою, яку за наслідками кримінального провадження залишено без задоволення.

